

Karolinska
Institutet

Globalt perspektiv – vilka effekter får pandemin framåt?

Anna Mia Ekström

Professor i global infektionsepidemiologi/överläkare infektionsmedicin
Karolinska Institutet & Infektionskliniken/Venhälsan/Södersjukhuset

Forskargrupsledare: <https://ki.se/en/gph/global-and-sexual-health-glosh>

Telefon: 073-6274884

Email: anna.mia.ekstrom@ki.se

14 gånger högre överdödlighet i Afrika under pandemin

- Överdödlighet= inkluderar både de som avlidit med och av Covid-19 och de som dött av minskad tillgång till annan vård och förebyggande insatser
- Lancet 10 mars 2022: Afrika (1.2 miljarder invånare) har rapporterat 150,000 dödsfall i Covid-19 men beräknad överdödlighet 2.1 miljoner (1.7-2.8 milj.) = 14 gånger mer
[https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736\(21\)02796-3/fulltext](https://www.thelancet.com/journals/lancet/article/PIIS0140-6736(21)02796-3/fulltext)
- Mer pålitligt då länder rapporterat in mycket olika för Covid-19
<https://www.worldometers.info/coronavirus/>

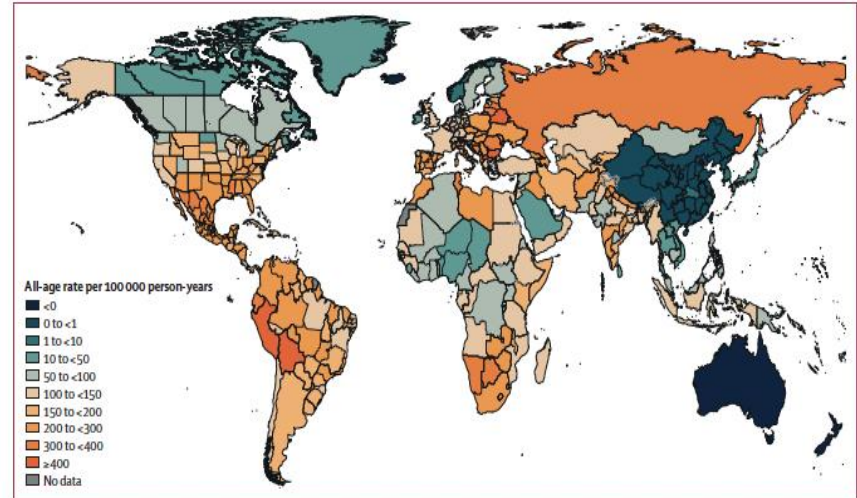

Figure 2: Global distribution of estimated excess mortality rate due to the COVID-19 pandemic, for the cumulative period 2020-21

www.thelancet.com Published online March 10, 2022 [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(21\)02796-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(21)02796-3)

Hur mycket har orsakats av sjukdomen Covid-19 och hur mycket av restriktionerna?

- Ännu oklart hur många av dessa 2 miljoner extra dödsfall i Afrika som är under-rapportering av Covid-19 eller dödsfall som orsakats av nedstängningar (fattigdom, svält, utebliven sjukvård)
- Inställda flyg/transportförbud (av mat, mediciner) i bl.a Afrika
- Minskad tillgång till annan hälso-och sjukvård (tex barnvaccinationer och förlossningsvård)
- Minskad tillgång till mat och läkemedel mot tex malaria, cancer, diabetes, tuberkulos mm
- Troligt att indirekta effekter av pandemin varit viktigare i den afrikanska regionen pga mycket ung befolkning. 40% under 15 år.

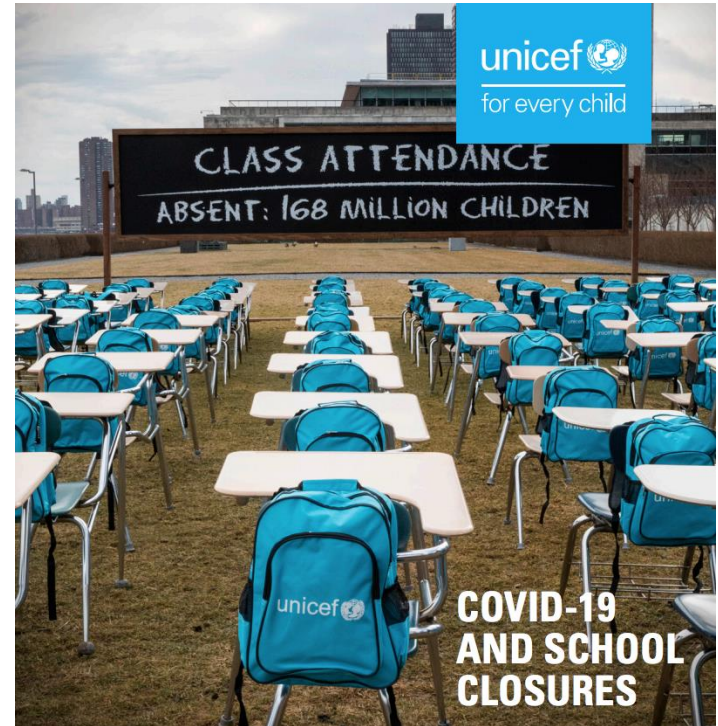

Andra effekter av pandemin

- Världsbanken (dec. 2021): Pandemin har pushat 500 miljoner fler in i extrem fattigdom

<https://www.who.int/news/item/12-12-2021-more-than-half-a-billion-people-pushed-or-pushed-further-into-extreme-poverty-due-to-health-care-costs>

- FN: >135 miljoner fler i svält
- UNESCO: Miljoner barn kommer aldrig tillbaka till skolan
- Orsaker: lärare som inte fått lön försvunnit, skolavgiften för dyr, barngifte, hamnat i barnarbete. Utbildningen särskilt av flickor är det mest effektiva verktyget mot ohälsa och fattigdom <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>

Varför gör vi detta?

- Jo, för att Världsbanken räknar med att över 500 miljoner människor de flesta barn/unga tvingats in i fattigdom eller blivit ännu fattigare och minst 135 miljoner fler människor svälter.
<https://www.who.int/news/item/12-12-2021-more-than-half-a-billion-people-pushed-or-pushed-further-into-extreme-poverty-due-to-health-care-costs>
- För första gången på 10 år minskar vaccinationsgraden av barn, och dödsfall i tuberkulos och malaria ökar.
- Tonårsflickor löper mer än dubbelt så hög risk som unga män tonåringar att smittas med hiv, barn och kvinnor är de som oftast far mest illa och flickor får sluta skolan före sina bröder när fattigdomen ökar.
- UNESCO: Utbildning minskade för 92% av världens skolbarn
- Miljoner barn kommer aldrig tillbaka pga lärare som inte fått lön på över ett år försvunnit, skolavgiften för dyr, barngifte, hamnat i barnarbete. Utbildningen särskilt av flickor är det mest effektiva verktyget mot ohälsa och fattigdom <https://en.unesco.org/covid19/educationresponse>
- Psykisk ohälsa och våld i hemmen studeras väldigt lite

Kan vi reparera skadorna genom innovativa hälsosystemlösningar?

- Malawi: skolor stängda i >1,5 år → Flickors utsatthet ökade
- Våra studier på data till distrikt/myndigheter
 - → sexuellt våld mer än fördubblats mellan 2019 och 2020
 - Barnäktenskap 7-dubblats
 - Tonårsgraviteter ökat med 50%
- I Malawi och Kenya samarbetar vi med Samarbete Ujamaa- Africa: <https://www.ujamaa-africa.org> som förebygger våld i skolor genom 2 timmars träning/vecka i 6 veckor → Sexuellt våld halverats & pojkar ingriper oftare för att stoppa våld.

Vad är mest kostnadseffektivt? Kan vi skala upp insatserna?

Kan vi reparera skadorna genom innovativa hälsosystemlösningar?

- I Uganda studerar vi tillgång till preventivmedel, hiv-prevention, våld mot kvinnor, psykisk ohälsa, och brist på mat före, under och efter pandemin i en unik populationsbaserad kohort där vi regelbundet undersöker alla hushåll med > 20,000 personer 13-79 år (när även de som inte söker vård). <https://www.ambso.org>.

Hur kan vi nå ut till fler för att förebygga hiv, våld och psykisk ohälsa och oönskade graviditeter?

- Vi vill hitta bättre vägar att reparera skadorna efter pandemin och hitta smartare hälsosystemmodeller som verkligen fungerar.
- Men mycket lite pengar satsas på denna typ av forskning, då många tror att biståndet täcker detta. Men så är inte fallet.

Vaccintillgång globalt- KI är med och påverkar

- Anna Mia Ekström är oberoende expert till COVAX i IAVG
<https://www.who.int/groups/iavg/members>
- COVAX är WHO's/GAVI's plattform som strävar mer rättvis fördelning av COVID-efter behov
<https://www.gavi.org/covax-facility#what>
- Idag har 1,2 miljarder doser distribuerats av COVAX
Se kort film här:
<https://www.youtube.com/watch?v=87D676W6XOU&t=14s>

COVAX deliveries

Karolinska
Institutet

Anna Mia Ekström

Professor i global infektionsepidemiologi/överläkare infektionsmedicin
Karolinska Institutet & Infektionskliniken/Venhälsan/Södersjukhuset

Forskargrupsledare: <https://ki.se/en/gph/global-and-sexual-health-glosh>

Telefon: 073-6274884

Email: anna.mia.ekstrom@ki.se

